

NÁDASDY-KASTÉLY
A LEGENDÁK KASTÉLYA

A NÁDASDLADÁNYI NÁDASDY-KASTÉLY EGYKOR ÉS MOST

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KASTÉLYPROGRAM
ÉS NEMZETI VÁRPROGRAM

Nemzeti Örökségvédelmi
Fejlesztési Nonprofit Kft.

A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében, a NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. beruházásában, a Magyarország Kormánya által biztosított hazai források, valamint a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program által biztosított Európai Unió forrásoknak köszönhetően megújult a nádasdladányi Nádasdy-kastély főépülete és parkja. „A Nádasdy-kastély turisztikai célú fejlesztése” című projekt 1,7 milliárd forint európai uniós (GINOP-7.1.1-15-2015-00001) és 212 millió forint hazai forrásból valósult meg.

A főváros és a Balaton felől egyaránt könnyen elérhető **Nádasdy-kastély** az egyik legszerethetőbb főúri lak. A Tudor-kort idéző romantikus külső, valamint az újra eredeti pompájában látható, az országban egyedülálló Ősök csarnoka a magyar historizáló kastélyépítészet kiemelkedő alkotása.

A kis Fejér megyei település, Sárdlány a XIX. század közepén kapta új nevét, amikor gróf Nádasdy Lipót megvásárolta a birtokot, és kérelmezte a falu átnevezését Nádasdladányra. A ma látható kastélyt fia, Nádasdy Ferenc és felesége, Zichy Ilona építtette családi otthonnak, de az ifjú grófné korai halála beárnyékolta az építkezést. Az 1500-as évek angol és skót kastélyainak mintájára épült kastély 1876-ban úgy készült el, ahogy azt a házaspár megtervezte, Ilona minden bútora és tárgya oda került, ahová ő megálmodta, és a gyászoló gróf olyan hűséggel élt a kastélyban, mintha szeretett Ilonája bármely pillanatban betoppanhatna. A hitvesi szerelemnek emléket állító kastély és parkja a 2018 és 2021 között lezajlott rekonstrukciónak köszönhetően nem csupán megújult és megszépült, de történetében először minden olyan tere megnyílik a látogatók előtt, amelyben a Nádasdyak egykor a mindennapjaikat élték.

KASTÉLY- ÉS CSALÁDTÖRTÉNET |

A Vas vármegyei eredetű, főként dunántúli birtokokkal rendelkező Nádasdyak felemelkedése a még köznemesnek született Nádasdy Tamással kezdődött a XVI. században. Műveltségének és tehetségének köszönhetően gyorsan jutott egyre feljebb a ranglétrán, karrierje csúcán megválasztott nádorként már az ország legmagasabb tisztségét töltötte be. A család vagyonát a Kanizsai Orsolyával kötött előnyös házassága alapozta meg, ekkor került a Nádasdyak birtokába a sárvári vár, amely a hatalmas birtokok központjává vált. A Nádasdy család 1553-ban kapott bárói rangot, majd 1625-ben grófi címet.

Felemelkedés és bukás

A következő generációk továbbvitték a család hírnevét és vagyonát: volt, aki a törökök elleni harcban tűnt ki vitézségével (Nádasdy Ferenc, azaz a fekete bég), és volt, akinek könyv- és képzőművészeti gyűjteményét még a bécsi udvar is megirigyelhette volna. A Nádasdyak fényes karrierjét a Wesselényi-féle összeesküvés törte derékba, amelybe Nádasdy (III.) Ferenc országbíró is belekeveredett. Ennek következményeként lefejezték, vagyonát elkobozták.

A XVIII. században a család két ágra szakadt, majd az egyik ág kihalásával Nádasdy Lipót lett a család feje. Fia, Ferenc örökölte a birtokot, aki feleségével, Zichy Ilonával együtt tervezte meg és építtette fel a ma látható, historizáló stílusú mesekastélyt.

Udvarházból romantikus otthon

A birtok megvásárlásának idején a Schmidegg család XVIII. században épült emeletes kastélya állt a terület közepén. Az új szárny tervezésekor a birtokosok lakták a régi épületet. Az építkezés 1873-ban kezdődött Linzbauer István építész tervei alapján, majd korai halála után a tervezést Hauszmann Alajos vette át. Az ő nevéhez fűződnek a kastély legszebb termeinek (Ősök csarnoka, könyvtár, kápolna) belső munkái is, amelyek teljesen csak az 1880-as évek elején készültek el. Az építkezés megkezdésekor a barokk lakóépületet kívülről két oldalról feltöltötték, a korábbi földszintből pince lett, az egykori emeletet pedig földszintes vendégszárnyként használták tovább. Ehhez építették hozzá a mai kastély főszárnyát, amit a kor szokásainak megfelelően osztottak fel: a földszinten a vendégek fogadására alkalmas reprezentatív terek, az emeleten a család privát szobái kaptak helyet. Bár megjelenésében a Tudor-kor stílusát tükrözi az épület, építésénél a legmodernebb technikákat és építészeti megoldásokat alkalmazták.

- ▲ Légfűtéses rendszerrel fűtötték a földszinti helyiségeket: az alagsori kazánokból a meleg levegőt a falban kialakított csatornákon át vezették a termekbe.
- ▲ Az óratoronyban egy hatalmas víztározó biztosította a vezetékes vizet, ennek köszönhetően minden szinten volt vízöblítéses angolvécé.
- ▲ Kezdetben gázvilágítást és hagyományos (gyertya, petróleum) világítást alkalmaztak, de 1910-ben már bevezették az akkor újdonságnak számító villanyvilágítást.
- ▲ A hatalmas épületben a kommunikációt beszélőcső-rendszer segítette.
- ▲ Az alagsorból kiindulva külön alagutat fúrtak a kastély és a kiszolgálóépület közé, ezen keresztül szállították csilléken az ételeket vagy a tüzeget a fűtéshez.

Szerелеmből született kastély

A nádasdladányi kastély egy legendás szerelemnek köszönheti kialakítását. Nadasdy Ferenc és Zichy Ilona – e korban egyáltalán nem divatos módon – szerelemből házasodtak, majd esküvőjük után a kastélyt együtt tervezték meg. Az 1873-as alapkövetételén még Ilona is részt vett, de a később elkészült otthonuk szépségét és kényelmét már nem élvezhette, mert a grófnő az 1873-as kolerajárványban 24 évesen elhunyt. Az öt boldog házasság év után fiatalon özvegyé vált gróf hosszú élete során soha nem házasodott újra, a kastély építését is úgy fejezte be, majd később úgy is rendezte be, mintha Ilona még élne. Kortársaik leírása szerint már életükben is a boldog szerelem mintapárja voltak, de Ferenc gróf sírig tartó hűsége emelte a romantikus épületet a legendás szerelem kastélyává.

Sportos Nádasdyak

A nádasdladányi kastélyt családi fészeknek tervezték, és ez így is maradt háromnegyed évszázad során, amíg a Nádasdyak éltek benne. A társasági élet tehát a családi események, a sport, de leginkább a vadászatok köré szerveződött. A kastélyt építtető Ferenc gróf elhivatott vadász volt, és ezt a szenvedélyét generációkon át vitte tovább a család férfiága. Az őszi-téli nagy vadászatok mellett a családi és baráti összejövetelek vagy a családtagok esküvői adtak alkalmat a főúri társaságnak a szórakozásra.

A testedzés a grófi család mindennapjainak része volt. A kastély első tulajdonosa, Ferenc gróf jelentős szerepet játszott a balatoni vitorlássport fejlesztésében is. A két világháború között a Nádasdy-fiúk a hagyományos főúri sportok (vadászat, lovaglás, vívás) mellett már az autóversenyzést és – szokatlan módon – a futballt szerették a legjobban. Ez a legkevésbé sem arisztokrata sport gyerekkoruk óta része volt az ifjú grófok életének, sokszor a falubeliekkel együtt is fociztak. Ferenc 1929-től az ország legnépszerűbb klubja, a Ferencváros vezetőségében is szerepet vállalt.

KUTATÁSI MUNKÁLATOK |

Épületkutatás

Az épület maga is egy forrás, egy olyan „könyv,” amiből a hozzáértő sok mindent ki tud olvasni, így értékeinek megőrzése minden résztvevő felelőssége.

A nádasdladányi kastélyról számos írott – és képi forrás maradt az utókorra, amelyek azonban szinte soha nem az objektív tájékoztatás céljával készültek. Kutatásaink mellett, hogy egymással összevetik és bővítik a fennmaradt adatokat, a hiteles helyreállításhoz is konkrét támpontokkal szolgáltak. Az épületről elsőként, a jogszabályi előírásnak megfelelően, az építéstörténeti tudományos dokumentáció készült el. Ebben felsorolásra kerültek a kastély olyan látható és védendő értékei, mint például a nyílászárók vagy a faburkolatok. A korábbi tudományos eredmények, a fennmaradt történeti források összegyűjtése is megtörtént. Nádasdladányban elsőként restaurátori kutatások vizsgálták a korábbi festésrétegeket vagy éppen a faberendezéseket. Ahol a falakon nem került elő értékelhető festésréteg, ún. falkutatással folytatódott a munka. A kastély északi szárnyáról – amelyben ott rejtőzik a Schmidegg család által emelt korábbi kúriaépület – terv nem maradt fenn, így csak a falkutatásokkal lehetett részben meghatározni az eredeti térkiosztást. Az 1870-es években emelt főépületről az is világossá vált – mivel itt már korabeli tervek is rendelkezésre álltak –, hogy azon már építés közben is többször változtattak, különösen akkor, amikor másik építész kezdett el rajta dolgozni. A nagyebédli déli falán a tervek és az archív fotók alapján például egy kandalló állt. A kivitelezés közben azonban bizonyosságot nyert, hogy az nem egy működő, csupán egy díszkandalló lehetett, újabb példaként arra, hogy a különféle kutatási megközelítések kiegészítik egymást. A kutatások során előkerülhetnek az épületek olyan rejtett értékei is, amik közül, habár sok bemutatathatóvá vált, sajnos nem lehet mindet láthatóvá tenni.

Kertkutatás

Hasonló elv alapján készült a kastélykert történeti kutatása is. Az írott források, levéltári adatok és képi ábrázolások (térképek, tervrajzok, archív fotók, képeslapok, festmények stb.) alapján határozták meg a kastélykert építésének különböző korszakait és egykori kialakítását. A park esetében is bebizonyosodott, hogy a nagyobb átalakítások a tulajdonosváltáshoz, illetve a kastély átépítéséhez kapcsolódtak. Kiderült, hogy már a Schmidegg család birtoklása idején is tartozott egy kisebb méretű tájképi kert a kastélyhoz, amelynek sétaútjait a későbbiekben is megtartották, azt felhasználva bővítették a kertet. A Nádasdyak idejéből is több építési periódust lehetett megkülönböztetni. Az egyes – mára elpusztult vagy betemetett – kerti elemek helyzetét és kialakítását régészeti módszerekkel történő kertkutatással pontosították a szakemberek. Ez egyaránt magában foglalta a roncsolásmentes és roncsolásos módszereket. Erre példa, hogy az egykori játszóház helyét az archív fotókon látható növényzet alapján sikerült meghatározni, majd geofizikai felmérések alapján pontosítani. Végül feltárásra kerültek az alapozásai, egy vízcsatorna, valamint néhány helyen az egykori utak nyomvonalai is előkerültek. Ezek nagy segítséget nyújtottak a tervek elkészítéséhez. Egy ekkora kastélyépület és kert esetében azonban lehetetlen a helyszíni kutatást a fejlesztési terület minden négyzetméterén előre elvégezni, az előzetes kutatások elsősorban szondázó jellegűek. Az épület és kert minél teljesebb megismerése, valamint a minél hitelesebb helyreállítás érdekében a kivitelezés közbeni kutatói megfigyelésre és néhol a tervek utólagos módosítására is szükség volt. Többek között a kastélyparkban így pontosították a szakemberek a kiásott úttükörben előkerült téglalap alapján az utak nyomvonalát.

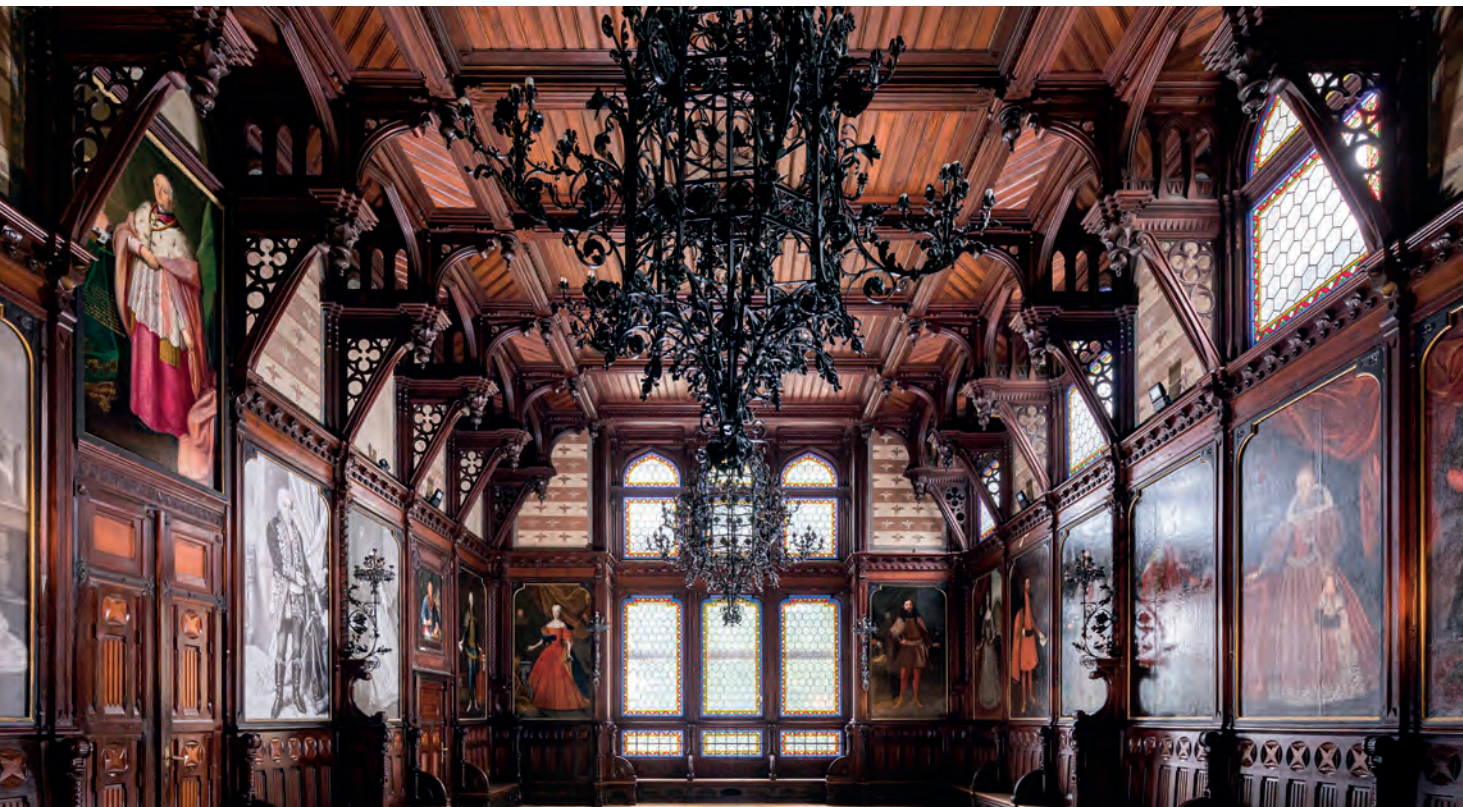
FELÚJÍTÁSI MUNKÁLATOK |

A II. világháború után a Nádasdyak már nem térhettek vissza otthonukba, az épületet államosították. Ezekben az évtizedekben volt itt óvoda, mozi, háziorvosi rendelő, egy ideig textilgyár, tőzegkitermelő vállalat, a rendőrség és a honvédség is használta, de az állagmegővásra egyik sem fordított figyelmet. 1993-ban műemlékké nyilvánították kastélyt. A 90-es években a parkban sikerült megvalósítani a legsürgetőbb felújításokat, állagmegővásokat, majd a 2000-es években az épületben is. Ekkor került sor a homlokzat és a tetőszerkezet renoválására, amelyben komoly szerepe volt a kastély utolsó itt született grófjának, Nádasdy Ferencnek (1937-2013) is.

Megmenekült faburkolatok

A Nemzeti Kastélyprogram keretében az épület és környezete most komplexen megújult: összesen 2000 négyzetméter az épületben és 29 hektár a parkban. A kastély főépületének 2018-tól 2021-ig tartó felújítása során a földszinti és emeleti tereket korhű módon állították helyre és rendezték be. A gépészeti és elektromos rendszert is kicserélték. A legnagyobb építési munkával járó feladat az 1940-ben lebontott, a nagy szalonhoz csatlakozó télikert újjáépítése volt.

A mostani felújítás fókuszában a turisztikai fejlesztés állt, ezért a munka nagy része a falakon belül zajlott. A belső terekben a legkellemetlenebb meglepetést az ún. könnyező házigomba okozta, amely három gócponton – többek között a gyönyörű, faszerkezetes könyvtárban – fertőzte meg a fából készült részeket, de beette magát a falakba is. Emiatt a könyvtárban és az Ősök csarnokában a faburkolatok, valamint az emeleti termekben a födémek menthetetlen részeit teljesen el kellett távolítani és hitelesen rekonstruálni.

Korhú hangulat, modern megoldások

A Nemzeti Kastélyprogram kiemelt célja az értékmegőrzés és a XXI. századi, fenntartható műemlékhasználat mellett az, hogy ezek az épületek ne csak fizikailag, hanem szellemiségükben is újjászülessenek. Ezért a termek berendezését úgy rekonstruálták, hogy amit csak lehet, kipróbálhatunk, ráülhetünk, felpróbálhatjuk, beleolvashatunk – egyszerűen olyan közel kerülhetünk a főúri családhoz, amennyire ez lehetséges. Ugyanakkor látványát és atmoszféráját tekintve az eredetit megidéző enteriőr és a festmények egy része visszakerült, de a bútorok, csillárok közül sajnos csak kevés maradt fenn, így ezeknek a pontos másait vagy hasonló korú párjait készítették el.

A kastély gépészete is teljesen megújult: nagy teljesítményű kazánt, elektromos légkezelő gépet építettek be, a pincében fűtőtestek kaptak helyet. A villanyvezetékeket mindenhol teljesen lecserélték, gépi szellőztetés működik, a tetőn pedig hő- és füstelvezető kupolák vannak. Az épületet, ahol kellett, újraszigetelték, ahol kellett, a tartószerkezetet megerősítették. A műemlék kastély egy korszerűen működő épületté vált.

A komplex felújítást végző szakemberek eredeti fotók, tervek és leírások alapján dolgoztak, szorosan együttműködve a műemlékvédelmi szakértőkkel, a restaurátorokkal és a kastély történetét, korabeli hangulatát felidéző, interaktív kiállítás tervezőivel. A korhú berendezés és a felújított, eredeti műtárgyak között igazi időutazásban lehet részünk a pincétől a toronyig bejárható kastélyban.

A kastélyparkban megújultak a sétautak, az épület fogadóudvarán és a télikert előtt reprezentatív virágkiültetések díszítik a kertet. Újra víz tölti meg a park tavát, amelyhez új agyagpaplan szigetelésű meder készült, és a tó vízutánpótlását szolgáló rendszerek is kiépültek.

Télikert

A felújított kastély egyik legizgalmasabb tere a nagy szalonból nyíló télikert: ez az egyetlen olyan helyisége az épületnek, amelyet – szó szerint – nem láthattunk 1940 óta. Ekkor ugyanis lebontatták azt. Bár az üvegfelület és az ablakok a mai technikákkal és biztonsági előírásoknak megfelelően készültek, építészetileg és a berendezést illetően is hűen sikerült visszavarázsolni a korabeli hangulatot.

Előcsarnok, bevilágító

A mozaikburkolatú, galériás előcsarnok kiváló példa a kastély XIX. század végén modernnek tartott építészeti megoldásaira. Az egyébként ablaktalan helyiségbe a természetes fényt egy felülvilágító kupola engedi be. A vendégek a kastélyba lépve azokat az oszlopfőket láthatják, amelyeket a Nádasdyak családi címere díszít.

Könyvtár

A kastély egyik legszebb termében a faburkolatot kellett felújítani a könnyező házigomba okozta károk miatt. A könyvtárat Hauszmann Alajos tervezte, a mivesz asztalosmunka Thék Endre műhelyét dicséri, a diszes fémmunkákat pedig Jungfer Gyula készítette – akárcsak az Ősök csarnokában. Az egykor 25 ezer kötetet számláló gyűjtemény a II. világháborúban szinte teljesen megsemmisült, csupán mintegy 1500 kötet maradt fenn. Ezek ma ismét a kastély könyvtárában láthatók, részben az Országos Széchényi Könyvtárból, részben a keszthelyi Festetics-kastélyból kerültek vissza.

Tapéták

A rekonstrukció során jórészt attól a nagymúltú, angol William Morris cégtől rendelték meg a festett tapétákat, amelyek feltehetően a korabeliek is gyártotta a XIX. század végén. A fekete-fehér archív fotók alapján választották a helyiségekhez a mintákat, a színekre csak leírásokból és művészettörténeti kutatásokból lehetett következtetni.

Pince

Az alagsorban elhelyezett kazánok működtették a légfűtésrendszert. Ezek egykori helyén működnek a mai korszerű kazánok. Egykor innen, az alagsorból nyílt a közeli kulcsárházhoz vezető föld alatti alagút, amelyen keresztül sineken futó kis csilléken érkezett az étel a főépületbe. Ma innen, a pincéből indul a kastélyt ismertető tárlat, a vendégek a Nádasdy-család fénykoráról, prominens alakjairól szóló kisfilmet nézhetnek meg.

Óratorony és harang

A felújítás után kilátóként nyílt meg az óratorony, amelynek tetejéről széles panorámában gyönyörködhetünk az angolpark és a régi Nádasdy-birtok felett. A tetőn az eredeti címerrel ellátott harangot is megkondíthatjuk. A torony belsejében látható az egykori tartály, amely a kastély vízellátását biztosította.

MŰTÁRGYAK

A Nádasdy család már a XVI-XVII. századi fénykorában is híres volt kultúra- és művészetpártoló szemléletéről, és ez nem változott a későbbi évszázadokban sem. A II. világháború során azonban a műkincsek, a könyvgyűjtemény és a berendezés túlnyomó része eltűnt vagy tönkrement. A szerencsésen megmenekült festmények közül a legtöbb a Magyar Nemzeti Múzeumból és a Szépművészeti Múzeumból került vissza a kastélyba. Köztük Benczúr Gyula két festménye is, amelyeket a kastélyt építő házaspárról, Nádasdy Ferencről és Zichy Ilonáról készített az Ősök csarnokába. A női szalonban eredeti helyén láthatjuk Benczúr Gyula Nádasdy Tamásról (az építető házaspár fia) készült arcképét, amelyet kifejezetten a kiállítás alkalmából restauráltak. A szomszédos írószobába Barabás Miklós féalakos, Zichy Ilonát ábrázoló festménye került vissza, a biliárdteremben pedig ismét láthatóak a grófoknak oly kedves, vadászati tematikájú képek.

Az Ősök csarnoka hatalmas családi címerrel díszített kandallójának két oldalán tehát az építető páros egy-egy portréja látható. Bár látszólag nagy a korkülönbség köztük, a valóságban csak néhány év volt. A festmények ugyanis évekkal a grófnő halála után készültek, így a gróf valós időben látható rajta, a grófnéről viszont az esküvői képeket használta mintául a festő. A portrék a Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnokából kerültek vissza.

Benczúr Gyula: Nádasdy Ferenc, 150 x 100 cm, MNM TKCs 53.19

Benczúr Gyula: Nádasdy Ferencné Zichy Ilona, 150 x 100 cm, MNM TKCs 53.23

Cserépkályha

A kék-fehér festésű, Nádasdy-címeres Zsolnay cserépkályha ma eredeti helyén, restaurált állapotban látható a kastély ebédlőjében több olyan festmény társaságában, amiket még a Nádasdyak válogattak ide. Ezek az alkotások egyrészt a Magyar Nemzeti Múzeumból, a Szépművészeti Múzeumból, valamint a műtárgypiacról kerültek vissza az őket megillető helyükre.

Kovácsoltvas csillárok

Az Ősök csarnokában ma is azok az eredeti, részletgazdag kovácsoltvas csillárok és falikarok láthatók, amelyek a kastély építésének idejében Jungfer Gyula dízműkovács műhelyében készültek.

A kastélyból származó, eredeti Nádasdy-címeres bőrtámlás székek

Alig néhány bútordarab menekült meg a kastély eredeti berendezéséből. Egy íróasztal, egy barokk szekrény és két, Nádasdy-címerrel ellátott bőrtámlás szék – ezek gondosan restaurálva mind láthatóak a kiállítás részeként.

Berendezett szalon enteriőr

A XX. század elején készült fényképek óriási segítséget nyújtottak az enteriőrök kialakításában: az egyes műtárgyak, asztalon álló díszek, fotók egykori helyét is figyelembe véve rendezték be a szobákat. A nagy szalon falaira visszakerültek az eredeti festmények, az ablakokat az eredetit megidéző függönyök díszítik, a parkettát a korabeli mintájára gyártott szőnyegek takarják. A heverőket, asztalokat és székeket részben korabeli, ám máshonnan származó darabokkal, részben pedig stílusában az eredetiekkel egyező, de újonnan gyártott bútorokkal lehetett pótolni.

ÉRDEKESSÉGEK A KASTÉLYRÓL

- A Nádasdyak ősi, vadkacsás címere a kastély számos pontján visszaköszön. Ez a családhoz köthető, több formában is fennmaradt legendára utal, amely szerint IV. Béla király a tatárjáráskor a nádasba menekült. Búvóhelyét csak a Nádasdyak tudták, és titokban ők etették vadkacsával az uralkodót.
A címert láthatjuk a kastély homlokzatán, az előcsarnok oszlopfőin vagy egyes termek tapétájának motívumaként is.
- A kastélyparkban áll a Nádasdyak által épített, Pecz Samu tervezte Szent Ilona-templom, amelynek oltárképe a fiatalon elhunyt grófnőt ábrázolja. Ferenc gróf személyesen kérte a pápa engedélyét ahhoz, hogy az oltárkép Szent Ilonája felesége (Zichy Ilona grófnő) arcképét viselje. A család házi festője, Valentiny János alkotása ma is eredeti helyén látható.
- A romantikus-misztikus hangulatú historizáló kastély tökéletes filmforgatási helyszín, nem csoda, hogy már az 1990-es és a 2000-es években is számos film díszletéül szolgált. Több magyar film jeleneteiben is felismerhetjük a kastélyt (Hanussen, A gyertyák csonkig égnek), de „alakította” Párizst is egy brit Maigret-sorozatban. Később inkább olyan sötétebb tónusú alkotásokban tűnt fel, mint az Underworld című film, a 2013-as Drakula vagy a Jeremy Irons fémjelezte Borgiák filmsorozat.
- 1944 telén, a front közeledtével a színésznőből lett grófné, Radó Mária összegyűjtötte a kastély legértékesebbnek vélt festményeit, és elfalazta azokat egy titkos helyen. A háború után a rejtekből egyenesen a Nemzeti Múzeumba kerültek a műkincsek. Ezek nagy része most eredeti helyükön látható, hála a leleményes grófnőnek.

AZ ÚJJÁÉLEDŐ KASTÉLYKERT

Amikor 1851-ben a gróf Schidegg család birtoka és barokk kastélya a Nádasdyakhoz került, az épülettől északra már egy angol stílusú tájképi kert díszlett. A Nádasdy-kastély építésekor a park méretét megnövelték. A gazdag növényvilágú kertben kocsí- és sétautakat terveztek. A XX. század első felében pedig már több tenispálya, medence, fürdőház és műterem is helyet kapott itt, a gyerekeknek játszóházat építettek, a kastélytól délre eső kiszolgálóépületeket pedig örökzöldekkel takarták el. A leglátványosabb elem természetesen a mesterséges tó volt, amelyet a sziklafalról zubogó vízesés és a fahídról megközelíthető kis sziget csak még romantikusabbá tett. A park vízellátását külön víztorony biztosította, amely a parkot behálózó vízvezeték-rendszeren keresztül táplálta a kertészetet és a szigeten lévő növényeket. A XX. század első felében a kastély közelében, a kor divatjának megfelelően, geometrikus formájú ágyásokat alakítottak ki, a főbejárat előtt pedig díszes virágokkal ékesített rondó és szökőkút fogadta a vendégeket.

A II. világháború és az utána következő évtizedek alatt a birtokot elhanyagolták, ez súlyos károkat okozott a kastélykertben is. A felújítás során a kertet fáról fára átvizsgálva élesztették fel, és archív fotók, korabeli leírások alapján történtek meg a fakivágások, valamint a sétautak kialakítása.

Az eredeti, kerti csónakázótavat a 90-es években lecsapolták. A kivitelezőknek ki kellett szedni a teljes talajt, majd leszigetelni a tó medrét, visszatenni a földet, visszatelepíteni a nádast és feltölteni a tavat. A tó vízellátása egyrészt a helyi patakból történik, de a kastélyépület csapadékvize is ide folyik be.

A NÁDASDY-KASTÉLY KÍNÁLATA |

Kiállítás

A Nádasdy-kastély falai közé álmodott kiállítás egyik legfontosabb alapgondolata a Nádasdy család mindennapjainak, nyitottságának, haladó gondolkodásának bemutatása. Ezt változatos módon lehetett megvalósítani: hol a legmodernebb technika felhasználásával, hol pedig az átélhető élmények, a kézzelfogható tárgyak és a korhű berendezés segítségével.

Az újjávarázsolt kastély belső terei közül a leglátványosabb az Ősök csarnoka. A magyarországi kastélyépítészet egyik legszebb termében a Nádasdy család meghatározó családfői és feleségeik egységes stílusban megfestett, egész alakos portréi sorakoznak. A felújításnak köszönhetően az eredeti, restaurált festmények kerültek vissza a terembe, amelyet a II. világháború óta először ismét régi pompájában láthatunk. A lenyűgöző, galériás könyvtárterem szintén nyitva áll a közönség előtt. Az egykor hatalmas gyűjtemény nagy része sajnos elpusztult, de a megmentett mintegy másfélezer eredeti példányt sikerült visszahozni a kastélyba.

A korabeli társasági élet tereit élethűen adják vissza a nagy szalon, a női szalon és a biliárdszoba eredeti műtárgyakkal díszített termei, míg az emeleten a családi élet privát helyszíneibe – hálószoba, gyerekszoba – leshetünk be. Külön szobát szentel a kiállítás az utolsó Nádasdladányban született grófnak, Nádasdy Ferencnek.

Interaktív tárlat

A kastély több pontján látványos filmek mutatják be az épülethez és a családhoz kapcsolódó legérdekesebb történeteket: az építetők legendás szerelmét, a leghíresebb Nádasdy-házaspárok életét vagy éppen

A 3D rekonstrukciókat a Pazirik Kft. készítette

a kastély építését 3D-ben. A gyerekeknek készített szórakoztató animációs filmek a kastély korabeli technikai érdekességeit és különleges belső kommunikációs eszközeit (pl. beszélőcső-hálózat) ismerteti.

A nevelőnő szobájában elhelyezett érintőképernyő segítségével a XX. század elején itt élt személyzet munkájáról, feladatairól is élethű képet kapunk. A könyvtárban szintén a digitális technika teszi lehetővé, hogy belenézzünk abba az angol mintakönyvbe, amely alapján Nádasdy Ferenc és Zichy Ilona a Tudor-stílusú kastélyt megálmodta. A kastélyon végignavigáló, okostelefonra letölthető tárlatvezető (visual guide) pedig hasznos kiegészítője lehet látogatásunknak.

Az interaktív kiállítás alatt azonban nem csak a technikai eszközöket kell érteni: a kastély enteriőrjeiben helyet foglalhatunk, olvashatunk a könyvtárban, családi fényképalbumot lapozgathatunk a szalonban vagy akár kávézhatunk a télikertben, a gyerekek pedig korabeli játékokkal játszhatnak.

Rendezvénytér

A felújításnak köszönhetően a kastély több terme is alkalmas rendezvények befogadására, de esküvői helyszínek vagy filmforgatásnak is helyet biztosíthat. Az állandó tárlat mellett az emeleten időszakos kiállításokra is van lehetőség. A megújult kastélypark mind rendezvények, mind családi programok számára látványos színteret ad.

Ajándékbolt, kávézó

A Nádasdy-családhoz, a kastélyhoz, és közvetlen környezetéhez kapcsolódó izgalmas kínálat várja a látogatókat az épületben kialakított ajándékboltban. A megújult épület egykori ebédlőjében kapott helyet a kávézó, de a rekonstruált télikertben is elfogyasztható a William Morris csészéből kínált kávé.

A „NÁDASDLADÁNYI NÁDASDY-KASTÉLY TURISZTIKAI FEJLESZTÉSE” ELNEVEZÉSŰ PROJEKTBEN RÉSZT VETTEK:

Generáltervező: TSPC Kft.

Építészeti tervezés: Bicske Építő Kft.

Felelős építész tervező: Ónodi Szabó Lajos

Építész munkatársak: Fáy Piros, Jakus Péter, Ónodi Szabó Ákos, Sámsondi Kiss Gergő

Műemléki épületkutatás: Fülöp András (MMA-MÉM MDK)

Kerttörténeti kutatás: Klagyivik Mária (NÖF Nonprofit Kft.)

Régészeti kutatás/ERD: Várkapitányság Nonprofit Zrt., kertrégészeti szakértő: Fülöp András (MMA MÉM-MDK)

Tájépítészet: Szloszjár György (Garten Studio Kft.)

Tájépítész tervező munkatárs(ak): Szentesné Dandé Eszter, Hollósi Vivien (Garten Studio Kft.)

Tartószerkezetek: Aninger Judit (Aninger Mérnöki Iroda Kft.)

Épületgépészeti tervezés: Vörös Tamás, Farkas Tamás (Perfect-Plan Kft.)

Villamosság: Máté József (Ens-Vill 3000 Bt.)

Közművek (külső): Dobos Szabolcs (Penta-Kör Kft.)

Rehabilitációs szakmérnök: Pandula András (Az Épített Környezetért Alapítvány)

Tűzvédelem: Csuba Bendegúz (OPTOMM Mérnöki Iroda Kft. / eng.terv); Kovács Róbert (Szikraesó '77 Kft. / kiviteliterv)

Műemlék-felügyelő: Vaszkó Ildikó

Műszaki ellenőr: Bendik Viktória

Projektvezető: Magasházi János (Merkbau Kft.)

Főépítészvezető: Horváth András (Merkbau Kft.)

Építészvezető: Molnár Gábor (Merkbau Kft.)

Restaurátor(ok): Kóbór Zsolt, Zágoni Péter, Funk Péter, Fabók Balázs farestaurátorok, Nagy Melinda fémrestaurátor, Kovács Attila kőrestaurátor, Seres András (MentArtis) kandalló,

Kurátor: Bányai Balázs

A kiállítás tervezője: Porubszky Helga (PH Idea Bt.)

Kivitelező fővállalkozó: Merkbau Kft.

A kiállítás kivitelezője: Garzon Bútor Kft.

Kiállítási filmek: Tristory Kft.

NÖF Nonprofit Kft. részéről:

Projektmenedzser: Horváth Rómeó, Farkas Piroska, Vavra Áron, Kincses Zoltán

Pénzügyi menedzser: Harmath Balázs

Építész műemlék szakértő: Wittinger Zoltán

Tájépítész szakértő: Klagyivik Mária

Turisztikai menedzser: Balázs-Bécsi Krisztina

Műszaki menedzser: Híz Hubert

Bútorrestaurátor: Sztojanovits Márton

Műtárgybeszerzési menedzser: Fehér Nóra

Létesítményvezető: Wisnovszkyné Hajdi Márta

Múzeumpedagógus szakértő: Princz Diána

Üzemeltetés szervező: Winterné Holler Mónika

Gondnok: Hutvágner Pál

Karbantartó technikus: Buzás Gábor

Az elmúlt évtizedekben is mindig voltak olyanok, akik igyekeztek megvédeni a nádasdladányi Nádasdy-kastélyt a pusztulástól. Köszönjük nekik és mindazoknak az áldozatos munkáját, akik részt vettek a kastélyegyüttes nagyszabású felújítási munkálataiban!

NÁDASDY-KASTÉLY

A LEGENDÁK KASTÉLYA

nadasdykastely.hu

